

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง อิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐาน

ครูผู้สอน ครูนจรักษ์ สุขเจริญ

ครูสุกฤณา นกเทียน

อิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการย้ายถิ่นฐานได้
๒. สามารถวิเคราะห์ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการย้ายถิ่นฐานได้
๓. ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการย้ายถิ่นฐาน

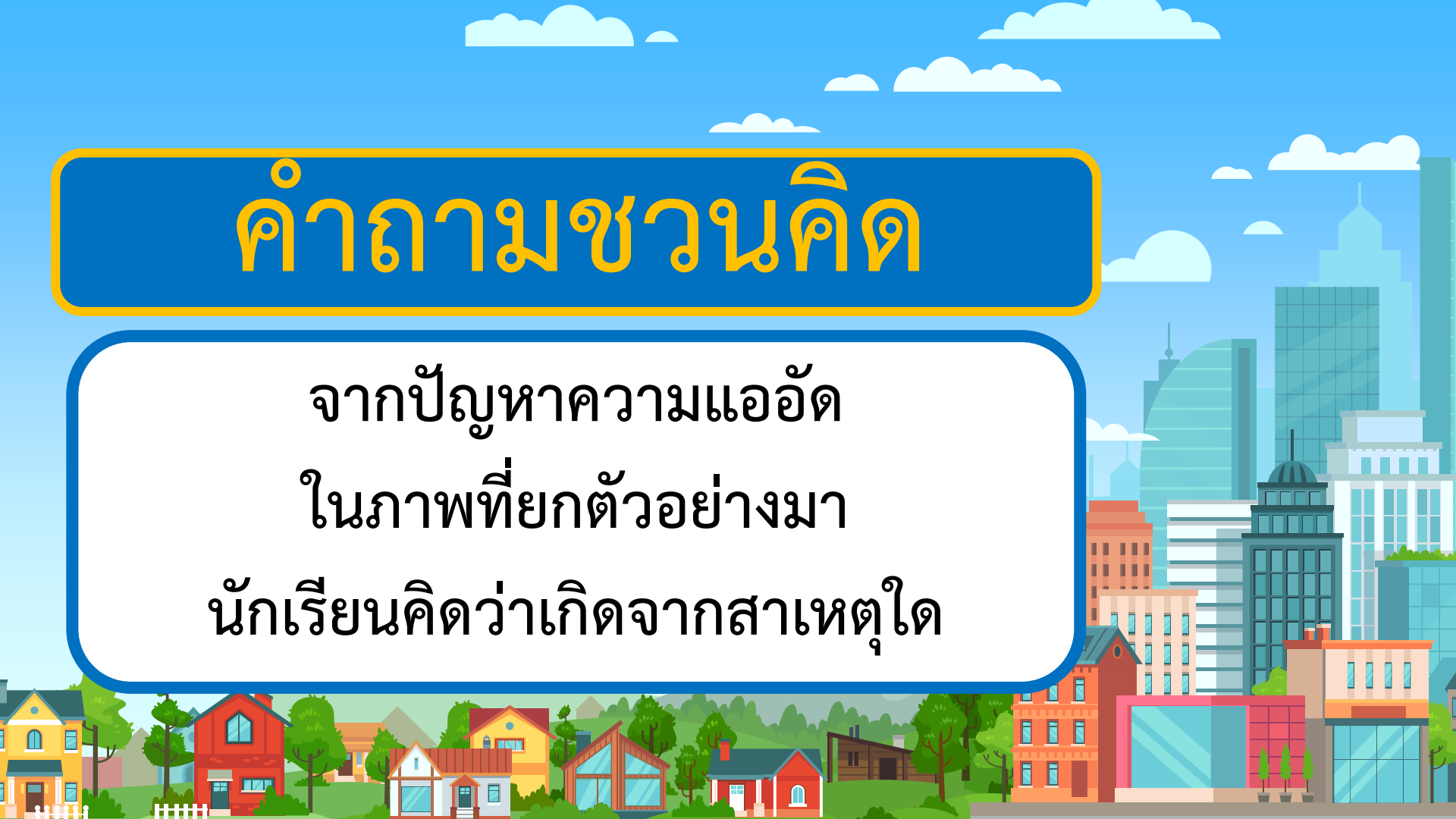

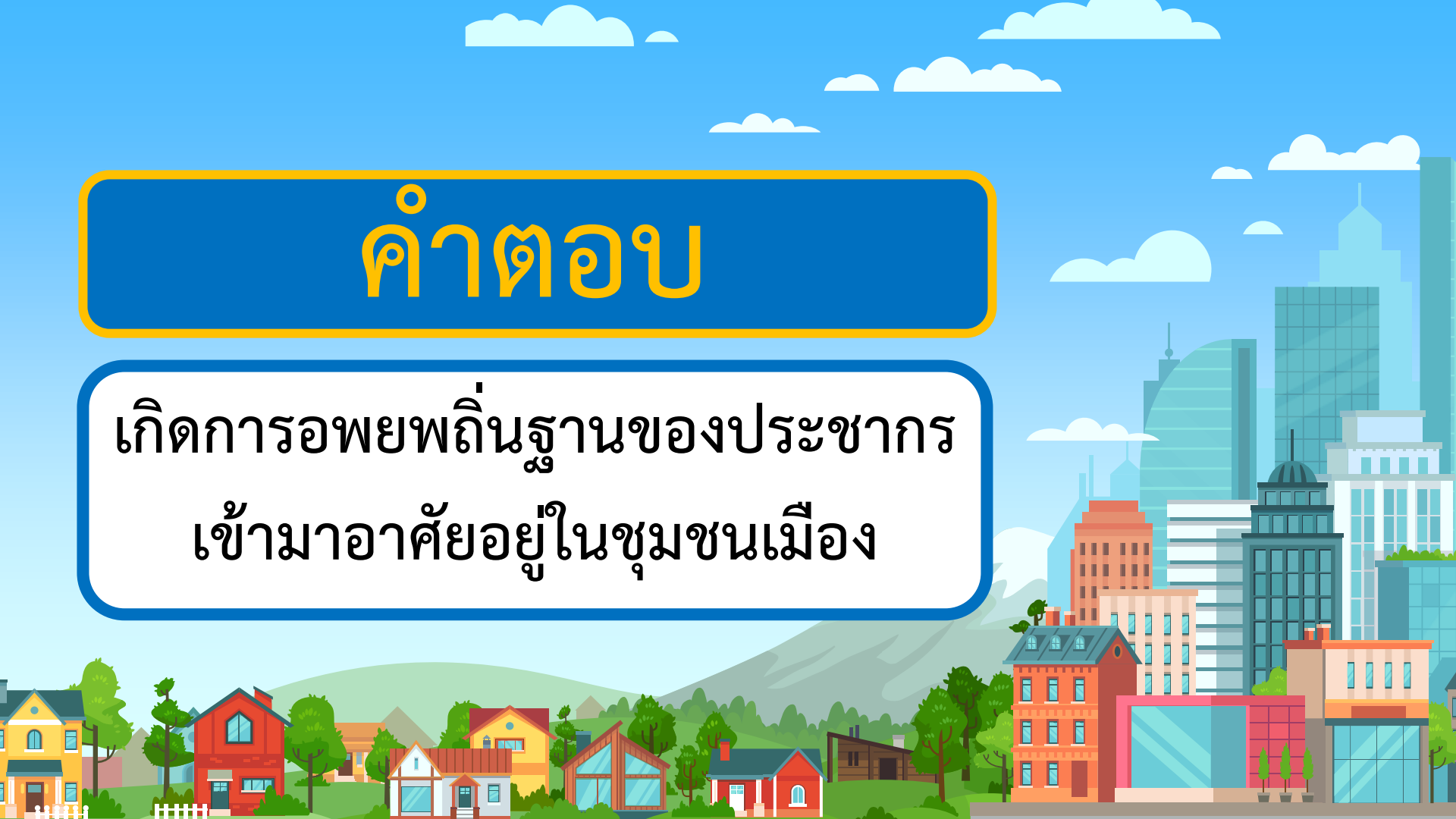
คำถามชวนคิด

จากปัญหาความแออัด
ในภาพที่ยกตัวอย่างมา
นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด

คำตอบ

เกิดการอพยพถิ่นฐานของประชากร
เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนเมือง

การย้ายถิ่นฐาน

<https://pxhere.com/th/photo/22796>

หมายถึง การเคลื่อนย้ายของ
ประชากรจากถิ่นฐานเดิมเพื่อ
เข้าไปอาศัยอยู่ในท้องถิ่น
ที่เหมาะสมแห่งใหม่

การย้ายถิ่นฐาน

<https://www.ddproperty.com/%E0%>

เช่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี
ใกล้เส้นทางคมนาคม
มีทรัพยากรธรรมชาติ
ที่อุดมสมบูรณ์
มีแหล่งประกอบอาชีพ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐาน

ปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติ

ปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์
สังคมและวัฒนธรรม

ปัจจัยที่เกิดจาก ธรรมชาติ

ปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติ

๑. สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
เช่น เกิดการทรุดตัวของแผ่นดิน
น้ำกัดเซาะตลิ่ง กัดเซาะคันดิน
ธรรมชาติ กัดเซาะชายฝั่งทะเล
แม่น้ำเปลี่ยนทิศทางการไหล

ปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติ

๒. เกิดภัยธรรมชาติ เช่น
แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม พายุ
น้ำท่วม ภัยแล้ง สึนามิ

ปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติ

๓. ทรัพยากรเสื่อมโทรม ส่งผลให้
เกิดการขาดแคลน เช่น ดินขาด
ธาตุอาหาร ขาดความอุดมสมบูรณ์
ทำให้เพาะปลูกได้ผลไม่ดี แหล่งน้ำ
ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค
และบริโภค

ปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์ สังคม และวัฒนธรรม

ปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์ สังคม และวัฒนธรรม

๑. สภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง
เป็นแรงผลักดันทำให้เกิดการ
ย้ายถิ่นฐานออกจากพื้นที่เดิม ไปสู่
เมืองใหญ่ที่มีแนวโน้มการขยายตัว
ทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม
การค้า และบริการเพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์ สังคม และวัฒนธรรม

๒. ขาดความปลอดภัยต่อชีวิตหรือ
ทรัพย์สิน เช่น
มีโจรผู้ร้ายชุกชุม เกิดโรคระบาด
ส่งผลให้ประชากรอพยพย้ายถิ่น
ฐานไปหาแหล่งที่อยู่ใหม่ที่มี
ความปลอดภัย

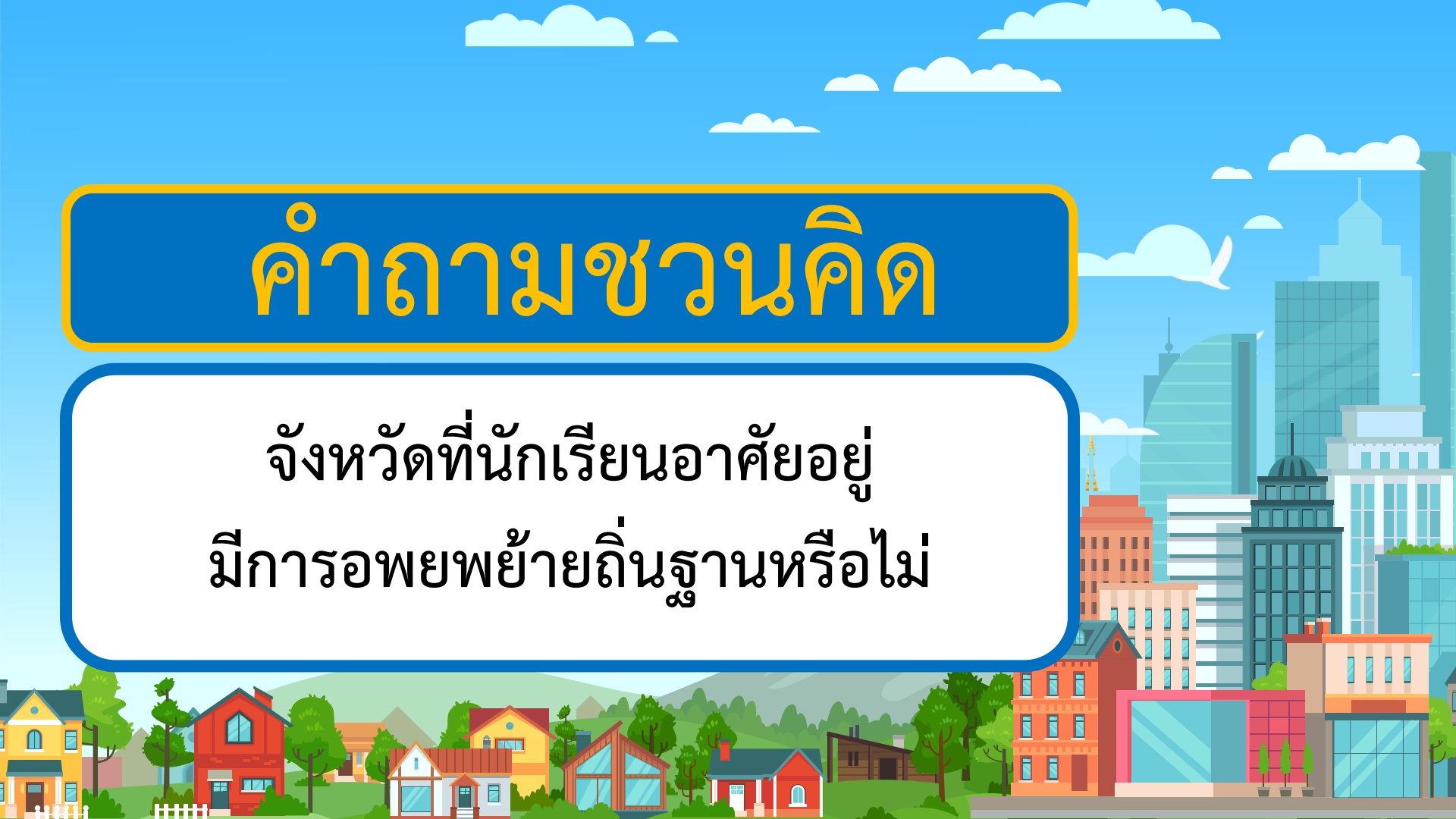
ปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์ สังคม และวัฒนธรรม

๓. ความหนาแน่นของ
ประชากรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิด
การแข่งขันในการทำงาน
การขาดแคลนทรัพยากรที่มีอยู่
อย่างจำกัด

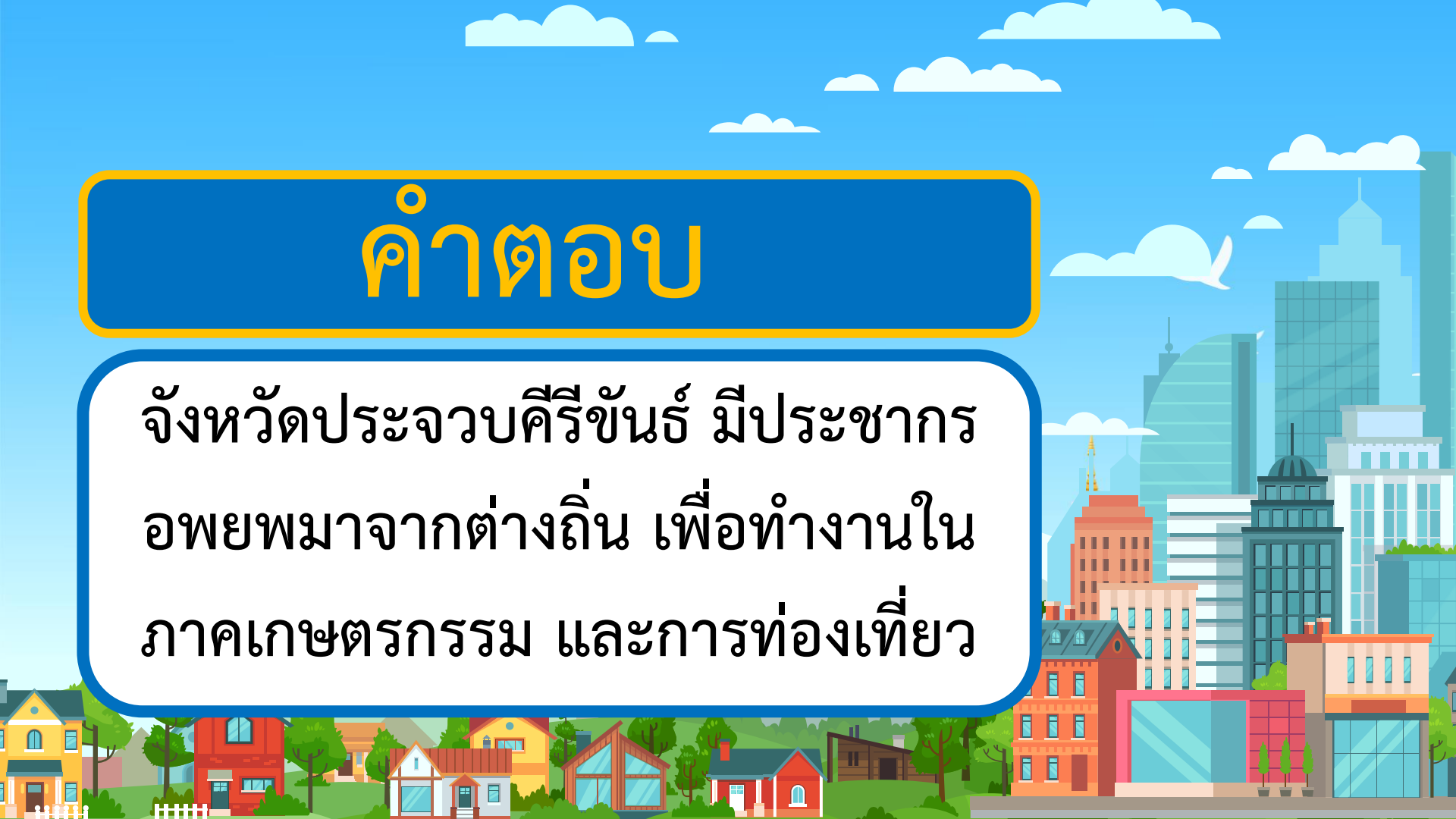
คำถามชวนคิด

จังหวัดที่นักเรียนอาศัยอยู่
มีการอพยพย้ายถิ่นฐานหรือไม่

คำตอบ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประชากร
อพยพมาจากต่างถิ่น เพื่อทำงานใน
ภาคเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว

ลักษณะการย้ายถิ่นฐานของประชากรใน ภูมิภาคต่าง ๆ

<https://www.pptvhd36.com/news/%>

ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย
มีทรัพยากรธรรมชาติ มีลักษณะทาง
สังคม และมีประชากรที่แตกต่างกัน
ทรัพยากรอื่น ๆ นั้นส่วนใหญ่อยู่กับที่
แต่ทรัพยากรมนุษย์มักมีการเคลื่อนย้าย
ถิ่นฐานตามความจำเป็น

ลักษณะการย้าย
ถิ่นฐานของประชากร
ในแต่ละภูมิภาค

ภาคเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคกลาง

ภาคตะวันออก

ภาคตะวันตก

ภาคใต้

ภาคเหนือ

ในภาคเหนือ จังหวัดที่มีประชากร
เกิน ๑ ล้านคน ได้แก่ จังหวัด
เชียงใหม่และเชียงราย การเพิ่ม
ของจำนวนประชากรในสอง
จังหวัดเป็นผลจาก
การเข้ามาหางานทำ

ภาคเหนือ

โดยจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมือง
ขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ
ประกอบกับเป็นศูนย์กลาง
การท่องเที่ยวของภาคเหนือและ
มีสาธารณูปโภคที่สะดวกสบาย
มีงานที่หลากหลาย

ภาคเหนือ

ส่วนจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัด
ชายแดน มีด้านการติดต่อค้าขาย
กับต่างประเทศ ประกอบกับ
มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มีการย้ายถิ่นฐานชั่วคราวไปหางาน
ทำในช่วงฤดูแล้ง ที่ไม่สามารถ
เพาะปลูกได้ และเมื่อถึงฤดูฝนจะ
กลับมาทำนา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แต่ปัจจุบันประชากรใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มีการย้ายถิ่นฐานน้อยลง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เนื่องจากการเผยแพร่การทำการเกษตรสมัยใหม่ มีวิธีการปรับปรุงดิน และการจัดการแหล่งน้ำตามแนวทาง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น

ภาคกลาง

ประชากรในภาคกลางที่มีการย้ายถิ่นฐานเข้าไปประกอบอาชีพมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร และ เขตปริมณฑล

<https://brandinside.asia/bangkok-city-of-chance-lot-of-position-but-high-pressure-in-life/>

ภาคกลาง

มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก
อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการค้า
การคมนาคม และการศึกษา
จึงเคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่ชั่วคราว
และถาวร

ภาคตะวันออก

ในภาคตะวันออก มีจำนวนประชากร
เข้ามาอยู่ในจังหวัดชลบุรี
จำนวนมาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มี
นิคมอุตสาหกรรมและ
มีสถานที่ท่องเที่ยว

ภาคตะวันออก

มีเมืองพัทยาเป็นศูนย์กลาง
การท่องเที่ยว มีท่าเรือแหลมฉบังและ
โรงงานกลั่นน้ำมัน จึงเป็นพื้นที่
ที่คนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่

ภาคตะวันออก

รองลงมาจากจังหวัดชลบุรี คือ
จังหวัดระยอง เพราะจังหวัดระยอง
มีเขตอุตสาหกรรม และ
นิคมอุตสาหกรรม มีโรงงานกลั่น
น้ำมันดิบและแก๊สธรรมชาติ

ภาคตะวันออก

เนื่องจากจังหวัดชลบุรีและระยองเป็น
ย่านอุตสาหกรรมสำคัญของภูมิภาค
และของประเทศ จึงมีผู้คนอยู่
จำนวนมาก

ภาคตะวันตก

เป็นภูมิภาคที่มีประชากรน้อยที่สุด
เมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ
ภาคตะวันตกมีการอพยพของประชากรน้อย
เนื่องจากการตั้งถิ่นฐานที่ถาวร

<https://www.baania.com/article/%E0%B8%84>

ภาคตะวันตก

และมีอาชีพทำไร่ ทำสวน ที่มั่นคง
การอพยพส่วนใหญ่เป็นการอพยพ
เข้ามาเป็นแรงงานในพื้นที่เกษตร

ภาคใต้

จังหวัดที่มีประชากรเกิน ๑ ล้านคน
ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
สุราษฎร์ธานีและสงขลา ทั้งนี้เพราะ
ชายฝั่งตะวันออกเป็นที่ราบ
กว้างขวาง มีพื้นที่ทำการเกษตร
มากมาย

ภาคใต้

มีสายน้ำที่ยาว มีปากน้ำหลายแห่ง
ภูมิประเทศดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้คน
ตั้งถิ่นฐานหนาแน่น

ผลกระทบจากการย้ายถิ่นฐาน

ปัญหาการว่างงาน

ปัญหามลพิษ เช่น น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ

ปัญหาการจราจรติดขัด

ปัญหาชุมชนแออัด

ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในท้องถิ่น

คำถามชวนคิด

จากการเรียนรู้ในวันนี้ นักเรียนคิดว่า
ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลสำคัญต่อ
การย้ายถิ่นฐานของประชากร

คำตอบ

ขาดความปลอดภัยในที่อยู่อาศัย
เกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง
ประชากรบริเวณนั้นมีความหนาแน่น

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง : ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒
เรื่อง อิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐาน

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒
เรื่อง อิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐาน

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒
เรื่อง อิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐาน
๒. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตาม
ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๒ เรื่อง อิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ชุมชนและการเปลี่ยนแปลง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐาน
รายวิชา สังคมศึกษา รหัส ส๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง : นักเรียนร่วมกันสนทนากับความหมายของการย้ายถิ่นฐาน โดยใช้คำถาม ดังนี้

- นักเรียนคิดว่า การย้ายถิ่นฐานหมายความว่าอย่างไร

- บริเวณที่มีประชากรเบาบางเกิดจากปัจจัยใด

- บริเวณที่มีประชากรหนาแน่นเกิดจากปัจจัยใด

ใบงานที่ ๒

• นักเรียนคิดว่าการย้ายถิ่นฐานหมายความว่าอย่างไร

.....

.....

• บริเวณที่มีประชากรเบาบางเกิดจากปัจจัยใด

.....

.....

•บริเวณที่มีประชากรหนาแน่นเกิดจากปัจจัยใด

.....

.....

.....

.....

- นักเรียนคิดว่าการย้ายถิ่นฐานหมายความว่าอย่างไร

ตอบ คือ การเคลื่อนย้ายของประชากรจากถิ่นฐานเดิม เพื่อเข้าไปอาศัยอยู่ใน
ท้องถิ่นที่เหมาะสมแห่งใหม่ เช่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวก
ต่าง ๆ

- บริเวณที่มีประชากรเบาบางเกิดจากปัจจัยใด

ตอบ การย้ายถิ่นฐานออกจากพื้นที่ เช่น เกิดภัยพิบัติบ่อยครั้ง หรือหางานทำใน
พื้นที่ ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากขึ้น

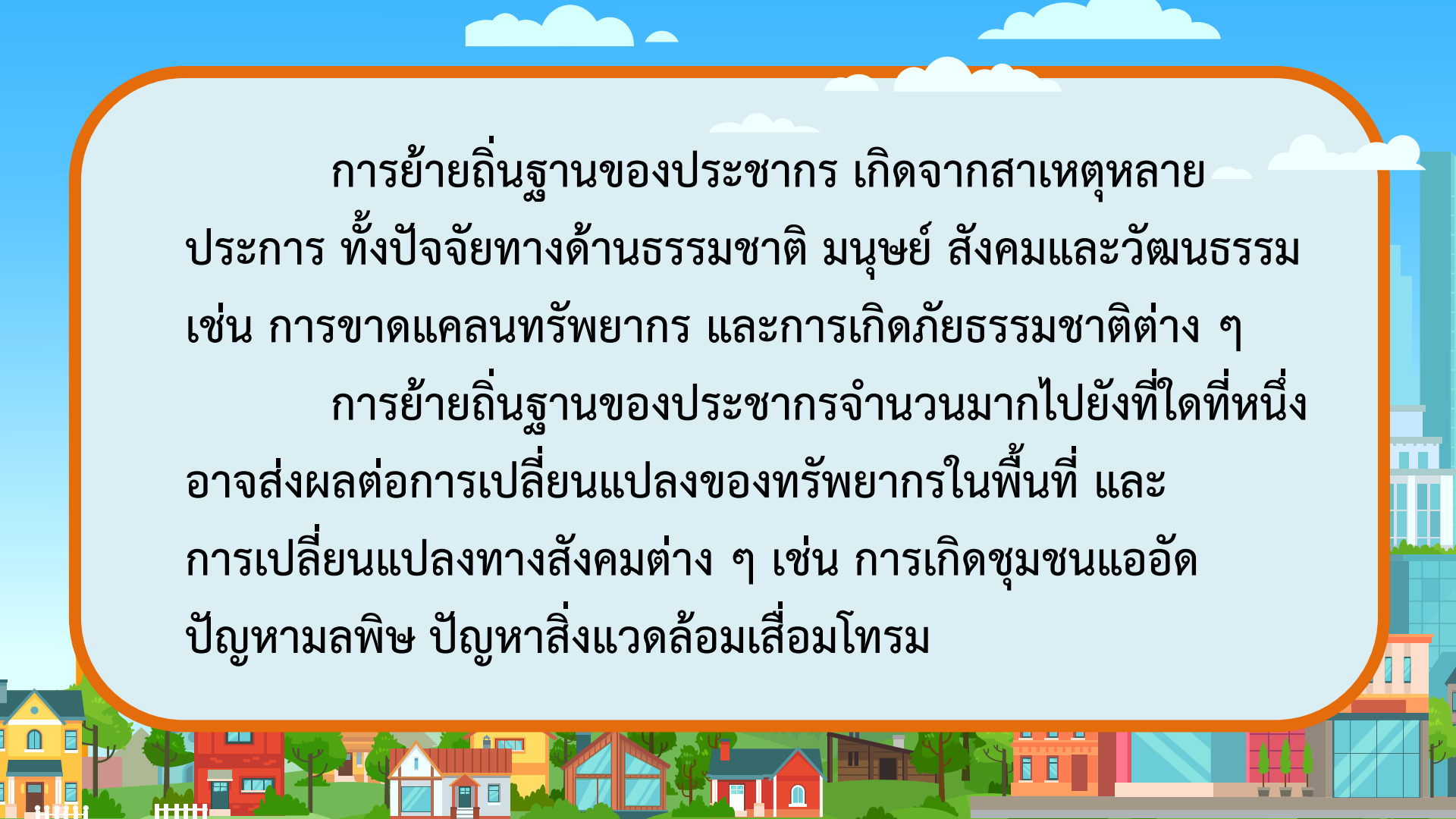
•บริเวณที่มีประชากรหนาแน่นเกิดจากปัจจัยใด

ตอบ การย้ายถิ่นฐานเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพในพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

สรุปบทเรียน

การย้ายถิ่นฐานของประชากร เกิดจากสาเหตุหลาย
ประการ ทั้งปัจจัยทางด้านธรรมชาติ มนุษย์ สังคมและวัฒนธรรม
เช่น การขาดแคลนทรัพยากร และการเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ

การย้ายถิ่นฐานของประชากรจำนวนมากไปยังที่ใดที่หนึ่ง
อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรในพื้นที่ และ
การเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่าง ๆ เช่น การเกิดชุมชนแออัด
ปัญหามลพิษ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับวิถีชีวิต

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๓

เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับวิถีชีวิต

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th